

FLAVII IOSEPHI

ANTIQUITATUM IUDAICARUM

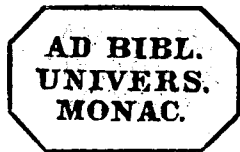
EPITOMA

EDIDIT

BENEDICTUS NIESE.

MARBURGI CHATTORUM
TYPIS EXPRESSIT ROBERT FRIEDRICH
MDCCCLXXXVII—MDCCCXCVI.

4887 - 1896

Praefatio editoris.

Epitomae Flavianae quos quidem novi codices sunt hi:

1) codex Berolinensis Philippicus N. 222 olim Meermannianus 1625 paginarum 742 versuum tricenorum. in fronte extat titulus *προοίμιον περὶ τῆς ὅλης πραγματείας*, deinde post prooemium (*τοῖς τὰς ἱστορίας — ἔχει δὲ οὕτως* p. 3, 17) p. 5 novum exordium: *ἐπιτομὴ τῆς ἰωσήπον ἀρχαιολογίας λόγος πρῶτος*. tum inserti sunt duo loci de Iosepho (*ἰώσηπος ἰουδαῖος φιλαληθεὶς ματθίου παῖς ἱερῶς . . . τὰ ἱεροσόλυμα πεπορθήσθαι. ἰώσηπος ἰουδαῖος ἱστοριογράφος . . . τοῖς ἄλλοις κειμηλίοις*, quae ex Suida (I 2 p. 1040 Bernh.) petita sunt omisso tamen testimonio Christiano. deinde p. 7 spatium decem versuum vacuum relictum est, in quo scriberetur novum exordium, quod nunc supplevit Naulotus; tum sequitur *ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν* etc. (p. 3, 19). libro undecimo prae-mittitur: *ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῆς βίβλου τῆς δευτέρας. φλανίου ἰωσήπον ἰουδαϊκῆς ἀρχαιο-λογίας λόγος ια΄*. inde a p. 721 sub finem libri XX non rarae sunt lacunae, codex igitur ex quo petitus est Berolinensis, litteras aut vocabula aliquot amiserat. desinit in *τὰ δὲ κεκώλυνται. | φλανίου ἰωσήπον ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας ἐν εἴκοσι συντελεσθείσης | τέλος τοῦ παρόντος βιβλίου. ἀμὴν. αψ̄μ. ἐν | μηνὶ δικευρί λ̄ νικόλαος ὁ γράς τὸ | ἐπίκλην κοκο.* codicem igitur exaravit die 30. Decembris 1540 Nicolaus Cocolus. postea fuit Nauloti. Cocolus in margine paucas varias lectiones, complures notas minio pictas dedit; postea ad prooemium libri I alius nescio quis ex integro Iosepho correcturas adiecit. hunc librum contuli p. 1—16 et p. 265—369 et passim multis aliis locis. praeterea moneo in libris I—X annorum numeros, qui in calce librorum extare solent, ab eo plerumque abesse.

2) codex Busbekianus saeculi fere XIV chartaceus, qui est in bibliotheca imperatoris Vindobonae hist. gr. nro. 22, foliorum 317, initio mutilus; nam incipit p. 12. 4 a verbis *Μώριον ὄρος*. versus finem foliorum partes superiores madore ita corruptae sunt, ut post fol. 303 (XX § 84) multa vix recte legi possint. ceterum codex illaesus est et bene exaratus.

3) codex Laurentianus plut. LXIX cod. 23 saeculi fere XIV aut XV chartaceus. nomen librarii in subscriptione est, quam Bandinius (catalogi uol. II p. 642 sq.) dedit hanc:

*χειρὶ Μανουὴλ τήνδε μοι γνώθι ξένε
δέλτον γραφῆναι καὶ πέρας εἰληφέναι
αὐλῆς λογιστοῦ τοῦπίκλην ἐξ ἀγγέλων.*

libro undecimo inscriptum est:
ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῆς βίβλου τῆς δευτέρας.

4) codex Parisinus gr. nro. 1418 membranaceus saeculi XV. continet epitomam librorum I—XIII et partem XIV¹⁾. praemissa sunt omnium librorum viginti argumenta qualia integri Iosephi codices exhibent in unum locum collecta. libro undecimo titulus praefixus est: *ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῆς βίβλου τῆς δευτέρας*, ut in Berolinensi et Laurentiano supra memoratis.

5) codex Parisinus gr. nro. 1422 saeculi fere XVI. continet epitomam totam.

6) codex Parisinus gr. nro. 1424 saeculi XV chartaceus. continet epitomam totam addita subscriptione *τέλος τῆς φλανῦον ἰωσήπου ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας ἐν εἴκοσι λόγοις συντελεσθείσης*. sequuntur haec:

ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως μανουήλ ὁ καλλιέργης. τὰς οὐ προεπόντως ἐξορίστους εἰκόνας χαίρω προεπόντως προσκυνουμένας βλέπων: οὐ δεῖ γὰρ οὐ δεῖ τὴν ἐμὴν γλῶτταν μόνην ἀναρθρον εἶναι καὶ βοῆς ἀλλοτριαν ὥς ἐν δρόσῳ δύσηχον ὀργάνου δέρας.

Hi codices omnium librorum viginti epitomam aut olim tradiderunt aut nunc tradunt; qui sequuntur libros decem priores habent.

7) codex Parisinus gr. 1601²⁾ (olim 2875 et 924) foliorum 152. incipit fol. 1 *φλανῖον ἰωσήπου ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγος α'* et in margine *προοίμιον τοῦ παρόντος βιβλίου*. desinit fol. 150^v in finem libri X addita subscriptione *δόξα σοι χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν δόξα σοι | πρεσβείαις τῆς θεοτόκου ἐλέησον ἡμᾶς | ἐγράφη τὸ παρὸν πυξίον διὰ χειρὸς* λ *ἐν ἔτει ςωλά κατὰ μῆνα μάϊον*. post *χειρὸς* erasa sunt fere *ἀμαρτ* δς σ... *ἀλαψεν τοῦ νόμα*. scriptus igitur est anno p. Chr. 1323. in fol. 151 et 152 excerpta quaedam ex Procopio et Agathia alia manu adiecta sunt. ante fol. 1 duo sunt folia A et B. ex eis quae in A leguntur apparet annis 1446—1458 hunc codicem fuisse Mytilenae in aedibus Gattilusiorum. dein inscriptum est nomen Aldi Romani. hoc codice ut possem uti, effecit bibliothecae Parisinae praefectorum benevolentia, a quibus liber Marburgum missus est.

8) codex Vaticanus gr. 984 rescriptus pergamenus, scriptus anno mundi 6862 (post Chr. 1454), de quo dixi in prooemio Iosephi mei vol. I p. XXI. continet Iosephi antiquitatum libros viginti cum vita et bellum Iudaicum; sed antiquitatum soli libri decem priores epitomae sunt, ceteri integrioris Iosephi.

9) codex Hennebergensis, qui nunc bibliothecae gymnasii Schleusingensis est, chartaceus saeculo fere XV nitide scriptus. in hoc olim eadem inerant, quae sunt in codice Vaticano 984; nunc extant antiquitatum libri epitomae I—X, ipsius Iosephi libri XI—XVIII et undevigesimi dimidium et belli Iudaici folia extrema duo, cetera interciderunt. margini librorum I—X satis diligenter ascripta sunt ea quae in codice Busbekiano aliter leguntur. hic liber sine dubio ex Vaticano 984 petitus est.

1) ergo corrigenda sunt quae dixi in praefatione Iosephi mei vol. I p. XX.

2) erratum est quod in praefatione Iosephi mei vol. I p. XX hunc codicem in eis recensui qui totius antiquitatum operis epitomam continent.

Ut hodieque antiquitates Iudaicae bipertitae traduntur, sic etiam epitomam olim binis codicibus traditam fuisse et ex superstitionibus libris apparet et eo efficitur, quod in quibusdam codicibus liber undecimus initium voluminis secundi vocatur (*ἀρχὴ τῆς βίβλου τῆς δευτέρας*). ei igitur libri, qui epitomam totam exhibent ex binis voluminibus compositi videntur.

Antiquissimus vero epitomae testis est Iohannes Zonaras, qui ad chronicon componendum non Iosephum ipsum, sed hanc epitomam adhibuit, ut docui in prooemio Iosephi mei vol. I p. XXIII sq. III p. XIII sq., id quod alii postea confirmarunt¹⁾. iam cum Zonaras post imperium Alexii Comneni, qui anno p. Chr. 1118 obiit, chronicon conscripserit, ante hoc tempus epitomam confectam esse constat, quam saeculo decimo aut undecimo scriptam esse haud improbabilius coniecimus. Zonaras epitoma ita usus est, ut non pauca immutaret, alia omitteret, quaedam vero accuratius exscriberet. eum igitur in epitomae verbis restituendis magnam auctoritatem habere apparet.

Inter codices quos enumeravi usus sum imprimis Busbekiano, quem librorum II—XVI (p. 17—264) fundamentum ita habui, ut etiam orthographica quaedam vitia, velut *ἡγγελον* pro *ἡγγελον* et *ἀπαλάττω* pro *ἀπαλλάττω* expresserim, quae tamen non epitomatoris esse sed librarii Busbekiani reliquorum codicum testimonio probatur. una cum hoc habui Hennebergensem, qui per libros I—X partim a me partim a Godofredo Zedler amico excussus est. simul partes quasdam hausi ex Laurentiano, qui collatus est lib. I § 1—110. 122—148. XIV 4—53. XVIII 1—84. 366 (p. 326, 12 *συνεστηκός*) — 319, per XIX totum, denique XX 1—7. 224—268. haec partim ipse contuli, plura addiderunt amici Theodorus Birt, Philippus Braun, Hieronymus Vitelli. postea editis iam fasciculis sex codicem Berolinensem et vidi et adhibui, cuius testimonio inde a p. 265 et p. 1—16 usus sum; alia passim ex eo excerpti. postremo accessit Parisinus 1601, quem ad librum I iterum edendum adhibui et multis aliis locis evolvi. horum codicum in adnotatione apposui varias lectiones potiores omissis eis, qui nullius videbantur esse momenti.

Non videtur dubitari posse, quin hi quos novi codices omnes ex uno archetypo procreati sint. in omnibus libris p. 5, 12 aperte desideratur id quod supplet Zonaras *Ἰουβὰλ δὲ*. deinde p. 126, 5 post *νιδόν* excidit nomen filii Achazi; lacuna enim indicatur in Busb. Par. Berol. in parte posteriore quattuor alii sunt loci p. 300, 3. 301, 24. 311, 1. 11, qui vocabulorum quorundam iacturam passi sunt, id quod vacuo spatio indicatur et in Busbekiano et in Laurentiano et in Berolinensi, in quo duobus saltem locis, p. 300, 3 et 311, 1 lacuna reperitur. apparet igitur omnes ex uno codice descendisse, in quo vocabula aliqua casu exciderunt. inter singulos vero libros quae ratio intercedat, haud difficile est intellectu; apparet enim singularem inter eos locum obtinere Berolinensem, qui primum et recentissimus est multisque vitiis inquinatus, quorum magna pars, nisi fallor, inde orta est quod in codice eo, ex quo petitus est, multa inerant litterarum compendia, quo factum est, ut verborum exitus saepe corrumpetur aliique committerentur

1) vide Büttner-Wobst in commentationibus Fleckeisenianis p. 126 sq.

errores, velut saepissime vocabula *περὶ* et *παρὰ* commutantur. quamvis igitur scribarum erroribus refertus sit, tamen multa habet praeclara nec raro cum Zonara antiquissimo teste consentit¹⁾. velut solus p. 5, 32 tradit veros numeros *κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑξακοσιοστὸν πεντηκοστὸν ἔκτον ἔτος ἀπὸ Ἀδάμ*, qui confirmantur a Zonara, cum a reliquis, Laurentiano, Parisino, Vaticano cum Hennebergensi absit *ἑξακοσιοστὸν*. nec minus memorabile est quod p. 8, 34 tradit *δευτέρῳ δ' ἔτει καὶ ἐνενηκοστῷ πρὸς ἐννακοσίοις*; alii enim, Laurentianus et Parisinus et Hennebergensis cum Zonara p. 34 exhibent *πρὸς διακοσίοις*. atqui illud *ἐννακοσίοις* ab optimis Iosephi testibus RO traditur, hoc a deterioribus eius libris. similique ratione p. 17, 12 *καθίγησιν* dat Berolinensis cum Iosephi libris RO, reliqui Epitomae codices *καθίγησεν* cum Iosephi deterioribus. denique solus p. 31, 11 post *ἀρχιερέα* addit quae necessario desiderantur *ἔστι δ' ἡ τοῦ ἀρχιερέως*, quae a Busb. Par. Henn. absunt. praeterea multa alia Berolinensis meliora tradit quam reliqui, velut p. 15, 17. 24. p. 16, 2. 31; nec raro a Busbekiano omissa supplevit; vide ad p. 267, 24. 294, 26. 298, 19. 314, 19. 324, 21 aliosque locos in addendis collectos. nil igitur mirum quod interdum ad ipsum Iosephum emendandum facere potest. nam Ant. Ind. XIX 314 Iosephi libri exhibent *καὶ πρὸς οὐδέν με τῆς ἀρχιερωσύνης ἄξιον ἔκρινεν ὁ Θεός*, quae intellegi non possunt, nec melius epitomae codex Busbekianus *καὶ πρὸς οὐδέ με* tradit. at Berolinensis ne una quidem littera mutata optime id restituit, quod Iosephus dedisse putandus est: *καὶ πρὸ σοῦ δέ με τῆς* etc. quae cum ita sint Berolinensem seponendum esse apparet a reliquis, hos vero inter se artiore quodam vinculo esse coniunctos. quod non ita intellegendum est, tamquam semper inter se concordent aut omnes semper a Berolinensi dissentiant; nam multae sunt in eis quoque discrepantiae saepeque accidit, ut unus aut alter a sociis seiunctus Berolinensem comitetur, ad quem proxime accedere videtur Laurentianus. vide enim prooemium p. 1, 16, ubi in Berol. legitur *διανοήθην*, in Laur. cum reliquis *διενόουν*, sed litterae *όουν* a correctore repositae sunt cum antea fuerit lacuna, similiterque mox eodem versu. videtis ex lacuna non recte expleta ortas esse codicum corruptelas. magis dignum est memoratu in primo libri XX capite p. 348 sq. Berolinensem in margine habere supplementa quaedam ita exarata, ut appareat iam archetypum ea habuisse in margine. haec enim supplementa absunt et a Iosepho et ab epitomae codice Laurentiano, extant vero in Busbeckiano. facilis igitur est coniectura haec ab epitoma olim fuisse aliena et postea accessisse. sed alia haud pauca per totum librum XX extant in epitomae libris omnibus, quae a Iosepho absunt²⁾. quodsi illa eicientur, num haec quoque omnia reiectanea putabis? quaestio movetur paullo difficilior quam hic tetigisse satis erit. hoc certum est inter Berolinensem et Laurentianum illo loco memorabilem intercedere similitudinem. inter reliquos autem maximam inter se habent similitudinem Parisinus 1601 et Hennebergensis, Busbeckianus vero ad Berolinensem proprius accedit.

1) velut quod XX 203. 213 sacerdos Damnaeus a Zonara vocatur Mnaseas, id facile explicatur ex Berolinensi. vide ad p. 364, 15.

2) vide p. 353, 30. 33. 356, 24. 368, 27. 30.

Restat ut pauca dicantur de eis libris quibus uti non licuit, quorum antiquissimus est Vaticanus 984, de quo satis certo iudicari potest, cum habuerim apographum eius Hennebergensem; nam sine dubio a Berolinensi longius remotus simillimus est Parisino 1601. tum memorandi sunt tres Parisini, ex quibus ad libros I—X lectiones quaedam excerptae extant in Iosepho Haverkampii vol. II p. 424 sq. iam vero in Parisino 1418, qui olim fuit 2254, p. 1, 30 esse traditur *οὐκ ἀλόγως*, p. 2, 36 *ἀρετῆς μεγάλης μεγάλαις ἐπιβάλλει*. apparet igitur hunc librum non cum Berolinensi, sed cum Laurentiano Parisino 1601 aliisque consentire. deinde Parisinus 1422, olim 2255, tradere dicitur p. 5, 31 *συνέβη δὲ τοῦτο τὸ πάθος κατὰ τὸ χιλιοστὸν πεντηκοστὸν ἔτος ἀπὸ ἀδάμ*. quae si re vera in codice leguntur, hic quoque cum Laurentiano Parisino 1601 Vaticano potius consentire putandus est quam cum Berolinensi. denique ex Parisino 1424 (olim 2257), qui Haverkampio Epitome dicitur, perpauca excerpta sunt. p. 2, 34 habere dicitur *ἀποβήσεται*, quod est in Berolinensi, et quoniam etiam subscriptionem eandem habet atque hic, fortasse cum eo artiore quodam vinculo conexus est. cum igitur Parisini 1418 et 1422 exiguae virtutis esse videantur, at 1424 bonam de se spem movet dignusque est qui accuratius examinetur et excutiat.

Denique hoc moneo lecturos editionem hanc non solito more uno tempore esse confectam, sed novem annorum spatium obtinere singulisque annis singulos prodisse fasciculos. quare cum in ipso opere subsidia aucta sint, factum est ut posteriora paullo diligentius ederentur quam priora. maxime vero in libro I graviora aliquot nata erant vitia, quare hunc (p. 1—16) plurium codicum testimonio usus denuo edidi. quamquam igitur huic editioni multa desunt, tamen eam satis fore confido ad id quod volui efficiendum, ut epitome et qualis sit appareat et quanti facienda sit ad Iosephi verba restituenda, ut viri docti, qui Iosepho operam daturi sunt, ea recte uti possint; nam ipsius Iosephi editionis, quam paravi, eam esse volui supplementum.

Priusquam finem faciam gratiae agenda sunt eis, a quibus subsidia huic operi suppeditata sunt, Theodoro Birt, Philippo Braun, Hieronymo Vitelli, Godofredo Zedler, quorum Zedlerus et in libris excutiendis et in plagulis corrigendis me adjuvit. maxime vero laudandi sunt bibliothecarum Berolinensis Parisinae Schleusingensis Vindobonensis praefecti, quorum beneficio factum est, ut codices huc mitterentur mihique usui essent.

Codicum notae sunt hae:

- Berol. = codex Berolinensis.
- Busb. = codex Busbeckianus.
- Henn. = codex Hennebergensis.
- Par. = codex Parisinus gr. 1601.
- Vat. = codex Vaticanus.

cetera litterarum compendia si qua sunt eadem posui atque in Iosephi adnotatione.

Datum Marburgi XVII k. Februarias 1896.

Benedictus Niese.

Addenda et corrigenda.

- 17,1 παρατυγγανόντων Berol. recte.
» 12 καθίμυσεν] καθίησιν Berol. cum Iosephi libris RO.
» 22 τοῦτον Berol. recte.
» 27 λόγους προσφερούσης περὶ μίξεως cum Iosepho Berol.
» 30 repone: τὴν ὁρμὴν αὐτῆς ἐπισχεῖν.
» 33 ἐπεδείκνυνεν αὐτῷ τὸ ἱμάτιον tr. Berol.
» 33 ὥς etiam Berol.
» 37 repone: τρυγητὸν.
18,5 δηλοῖ Berol.
» 9 τοῦ ζῆν ἔχειν tr. Berol.
» 11 ἔλαβε Berol.
» 27 εἶπεν] δὲ Berol. δὲ εἶπεν Par. cum Henn.
» 28 τὰς βοῦς ἰδεῖν Berol. ἰδεῖν τοὺς βοῦς Par.
» 30 εὐδαιμονησάσης Berol.
» 38 διεληλύθει Berol.
» » προσηγόρευε Berol.
19,32 τοῦ δὲ Berol.
20,12 πρὸς etiam Berol. sed πατρὸς recte Par.
» 36 ἀπέλιπε Busb.
» repone ἐωνοῦντο.
21,1 τῆς χώρας delendum, abest a Berol. Par. Busb.
» 4 τελοῦντες etiam Berol.
» 9 προσέταξε Berol.
22,26 φιλοφρόνησιν Berol. cum Iosepho.
25,3 ἄφροδον recte Berol.
» 7 ἐξήλκοντο Busb.
27,1 τῆς ἰωσήπου ἀρχαιολογίας λόγος τρίτος titulus in Berol.
» 11 dele τὸ.
» 21 ἡμέραν ἐκείνην ὀδεύοντες tr. Berol.
28,7 γοβολῖτιν Berol.
» 15 προσέμισγον Berol.
» 19 ὦρον repone.
29,9 repone τρίτη.
» 20 ἀκούσαιεν τοῦ θεοῦ etiam Berol. Par.
» 26 repone ἔκτον.
» 30 repone βλέποντος.

- 29 38 γεγραμμένας etiam Berol.
30,13 κύκλῳ τὸ χωρίον repone ex Busb. Par. Berol.
» 21 ἅπασιν Berol.
» 22 ἔμελλε recte Berol.
» 22 δὲ καὶ κιβωτὸς recte Berol.
» 23 ἱερώνυμος Berol.
» 25 ἕτερον] ἐκότερον recte Berol. Par.
31,8 δ' ἐτίθεντο etiam Par.
» 11 σημαίνει δὲ ἀρχιερέα. ἔστι δ' ἡ τοῦ ἀρχιερέως στολὴ ποδήρης χιτῶν Berol. recte.
» 14 τὸν λεγόμενον ἐφώδην Berol. recte.
» 16 μὲν dele; nam abest a Busb. Berol.
» 17 ἐγγέγραπται recte Berol.
» 20 οὐ κτητὸς 21 ὄντες eicienda sunt; nam absunt a Busb. Berol.
» 25 repone φυλάρχους.
32,5 τὰς] καὶ τὰς Berol.
» 5 δωδεκαμοιρίας Busb. Par. δώδεκα μυρίας Berol.
» 5 ὑπὲρ αὐτῆς Berol. Par.
» 12 repone δοχθεῖσαν ex Berol. Busb. Par.
» 28 repone ἡμῖσιν.
34,2 στέατος recte Berol.
» 10 ταῖς] τοῖς recte Berol.
» 31 τηθίσι Berol.
35,1 λοιπῶν μὴ κεκωλυμένων Berol.
» 23 τέλος τοῦ λευϊτικοῦ rubro addit Berol.
36,4 Σερωῶθ] ἐσερωῶθ recte Berol.
» 15 κομίζον Berol.; ergo κομίζοντες restituendum ex Zonara.
» 21 ἡγεμόνι Berol. recte.
» 24 εἰς] repone ἐπὶ, quod Busb. et Berol. tradunt.
» 25 μὴ etiam Berol.
» 29 ἐγένοντο Berol.
» 30 περιέχει... δύο om. Berol. qui primum subscripsit

ἰωσήπου ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγος δ' ^{ος},
dein his deletis τέλος τοῦ τρίτου λόγου.

- 36,31 ἰωσήπου ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγος δ' ^{ος} Berol.
» novum folium incipiens.
37,8 ὑπερβαλλούση recte Berol.
» 34 προβούλους Berol.
38,5 εὐρεθείην Berol.
» 11 ἴν' Berol.
» 16 post περισάζεται comma ponendum.
» 25 προεκόμισε Berol.
39,2 ἀντισφύρειν Berol.
» 16 καταβάλλουσιν Berol.
» 27 ἀμμορίτιν Berol. —
40,26 ὑπηρετεῖν Berol.
» 32. εἶδε recte Berol.
» 38 ὁμεῖς Berol.
41,1 ἀστέρων ἀριθμὸς sic recte Berol.
» 10 repone ὅσα.
42,6 εἰληφότες etiam Berol.
» 12 Φινεές] repone τὸν εἰρημένον Φινεές, quod tradunt Berol. Busb. Henn.
» 13 repone: Ῥοβέης καὶ Οὕβης (eiecto τε) ex Berol. Busb.
43,8 ὁμῖν Berol.
» 27 ἀνηκόντων cum Henn. Berol.
» 31 τοῦτον Berol.
» 36 repone: τῷ θεῷ.
44,21 προσφέρει Berol. recte.
» 26 τελευταῖον etiam Berol.
» 34 repone: κεφαλῆς.
» 38 δὲ μὴ πολλοὺς χρῶτο etiam Berol.
45,31 τινὸς Berol.
46,11 ὁ πρότερος Berol.
» 20 repone κοινωνίας.
» 33 βαδίσαντα Berol.
47,2 repone ἀποτιννύτω.
» 18 χρήματα etiam Berol.
48,24 γαριζέον Berol.
» 30 ἐνέγραψεν Berol.
» 34 συγγεῖν Berol. recte.
49,4 καὶ ante τῆς om. Berol. recte.
» 11 αἰφνιδίου Berol.
» 17 αὐτοκρα Berol.
» 20 τῆς ἰωσήπου ἀρχαιολογίας ἰουδαϊκῆς λόγος ε' Berol.
» 24 προσετώτας Berol.

- 50,3 τῶν] τῆς cum Zonara Berol. recte.
51,15 πρότιθησι recte Berol.
» 37 repone μεταπεμφάμενος.

- 90,21 ἐρομένῳ Busb.
94,21 δ' ἔτι Berol.

- 94,23 τὴν σὴν sic Berol.
106,32 σοῖς] om. Busb. extat in Berol.
111,26 repone πλοῦτον αὐτοῦ καὶ et καὶ τὰ τέκνα Ἀδάδου ex Busb. Berol.
» 27 ἀπάξει Berol.
113,29 repone ψευδοπροφητῶν.
115,26 βουλόμενος dele.
» 33 πρὸς] εἰς reponendum.
» 35 μεχρι τῆς σήμερον Berol.
122,9 τὸν δῆμον] Berol. Busb. τὸ πληθος Henn. τὸ δῆμος πληθος sic Par.
» 12 βασιλέως] Busb. Par. Henn. βάαλ Berol., quod repone.
» 14 τὸν Ἰωάσον Ἰωάδας (ὁ ἰωάδας Busb.) εἰς τὸ Busb. Henn. Par. Berol., quod repone.
123,25 repone ἀνακτίση ex Busb. Berol.
126,9 εὐσεβεῖς Berol. ἀσεβῆς cum Busb. Par.
» 25 post υἱὸν lacuna circiter 6 litt. etiam in Berol. Par.
128,7 ὥσηδ recte Berol. ὥηδ Par
» 10 ἡμῖν Berol. Busb. εἰμὶ Par. Henn.
» 22 repone: ἄγγελος ἐπάταξεν.
» 24 repone: ἀπῆρεν ex Berol. Busb. Par.
» 35 πορθήσον Berol.
129,35 καὶ] Busb. Par., om. Berol. recte.
» 35 τῆς ἀσσυρίων στρατείας Berol. τῆς στρατείας τῶν ἀσσυρίων Par. cum Henn.
130,8 ἐπηγγελημένων Berol.
» 20 repone: τοὺς ἐγγόνους σου εὐνοῦχ. ex Berol. Busb. Par.
» 22 ἔφη Berol.
» 25 ἄλλοι δὲ δώδεκα recte Berol.
» 35 ἀληθῆ ἔμαθον] ἔμαθον ἀληθῆ Berol. Busb. Par. quod repone.
» 36 στρατὸν Berol.
» 38 ἐαυτὸν αὐτιον tr. Berol.
» 38 ἐαυτὸν αὐτιον tr. Berol.
131,2 διασώζεται Berol.
» 7 πεντηκονταεπτά Par. cum Henn.
» 17 ἔτι δὲ καὶ ὅσος ἂν ἦ χρυσὸς Berol.
» 20 τῷ ναῷ ἐγκειμέναις Par.
» 26 ὅτι τὸ μὲν θεῖον ἤδη recte Berol. ὅτι θεῖον μὲν ἤδη Par. cum Busb.
» 34 ὁ om. Berol.
» 35 γένους Berol. γνοὺς Par. cum Busb. Henn.
132,14 repone: μόνος ex Berol. Busb. Par.
» 24 ἡδὴ τῆς βασιλείας ἔχοντα Berol., unde τῆς βασιλείας restituendum.

- 132,32 στρατείαν recte Berol.
 133,4 repone: οὗτοι μὲν οὖν ex Berol. Par.
 » 8 ἄτακτον ἐκίλευσε tr. Berol. Par. cum Iosepho.
 » 12 ἰωάκειμος Par.
 » 14 δέος] γόβος et supra scriptum γρ δέος Par.
 » 25 ἀσεβείας καὶ παρανομίας] ἀνομίας καὶ ἀσεβείας
 παρα
 Par.
 136,3 πρῶτον Berol.
 » 25 συλλεγόντες Berol.
 137,13 Σακχίου] σιθέκου σακχίου Berol.
 147,25 τοῦ ἐκ] τὴν ἐκ Berol. quod repone.
 151,21 repone ἐκλήρονόμησεν.
 158,18 νεεμίαν recte Berol.
 163,8 ἐγγίω etiam Berol.
 161,30 πολέμιον] Ἰπτολεμαίου Berol. recte.
 178,32 Ἰπτολεμαῖον τὸν Δορυμένους Berol.
 179,8 καταλιπὼν ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου δι' ὅλης ὁδουσε
 τῆς νυκτὸς ἐπὶ τοὺς ἐν Berol. recte expleta
 lacuna.
 » 19 ἐπέστρεψε Berol.
 190,18 repone Δαγῶνος ex Berol.
 191,1 Ἰπτολεμαῖω recte Berol.
 203,3 repone ex Berol.: κτείνειν δὲ τὴν Ἀντίγονον
 ὀπλισμένον εἰσιόντα. πέμπει μέντοι πρὸς
 Ἀντίγονον αὐτὸς etc.
 205,1 χρωμένους Berol. recte.
 207,37 τὸν συνάκην Berol.
 209,5 ἔγωγε etiam Berol.
 210,1 Ἰπτολεμαῖον Berol. cum Iosepho.
 211,33 εἰς τὴν βασιλείαν Berol.
 212,7 αὐτὸν Berol.
 » 12 μήτε κατ' μήτ' Berol.
 » 25 ὥστε] ὥς Berol.
 » 29 εἰς τὴν ἰουδαίαν Berol.
 213,4 ἐκ τῆς τῶν ἰουδαίων Berol.
 217,10 δοκοῦ ταύτης om. etiam Berol.
 219,29 ἐμπίπτει Berol.
 221,35 ἄλλον Berol.
 222,14 ἀντίπατρος recte Busb.
 224,8 ἀφεθῆναι Berol. recte.
 226,1 ἀντίγονος recte Berol.
 » 14 ὀπλίτας Busb. Berol.
 227,5 καὶ ἀντίγονος μὲν οὖν sic Busb. καὶ ἀντίγονος
 μὲν (omisso οὖν) cum Iosepho Berol.
 228,26 τεθαρσηκότα etiam Berol.
 230,38 ἐπεξ. πρὸς τοὺς πολέμιους recte Berol.
 231,3 καὶ τὸ] καίτοι recte Berol.
 233,10 αὐτῷ abest re vera a Busb. Berol.
 237,29 χαλεπὸν Berol.
 238,20 sq. extant in Berol. quae uncinis inclusa
 sunt; nisi quod pro πιθανῶς extat ἱκανῶς.
 240,10 πλεονεξία recte Berol.
 241,13 ὄν] ἦν recte Berol.
 243,4 διωθεῖτο Berol. recte.
 » 36 κοινωνῆσαι λόγον recte Berol.
 245,8 not. repone νικηθέντος.
 247,3 τὸ δέ] τὸ τῇ δέ Berol.
 » 29 ἀλλὰ τὸν Berol.
 250,10 τὰ περὶ τροφᾶς Berol. ut Busb.
 251,30 δευτέρα Berol.
 252,4 κυμαγωσίαις Berol.
 προκυμία Berol.
 » 12 λειώτητι Berol.
 » in notis numeros 3 et 33 corrige in 4 et 32.
 254,3 εὐφορίας etiam Berol.
 » 32 ἐπιείκειαν δὲ πρὸς recte Berol.
 255,24 ἐπέβη extat etiam in Berol.
 » 32 τελευτήν om. Berol. recte.
 258,9 συνιῶν et βιαζομένους Berol.
 262,4 ἐπίδωσιν Berol.
 » in notis ad 4 repone ἀποδίδωσιν.
 263,6 ἀλεξάνδρῳ Berol.
 » 39 repone ἀκηχοέναι
 266,16 εἰς etiam Berol.
 » 25 σαπίνιος Berol.
 298 in notis pro 18 pone 19.